

Ylioppilastutkinnon toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen kokeet ja eurooppalaisen viitekehysten taitotasot

Yleiskokous 4.6.2025

Ylioppilastutkinnon tarkoitus on ylioppilastutkintolain (502/2019) 1 §:n mukaan saada selville, onko tutkinnon suorittanut omaksunut lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot sekä saavuttanut lukiokoulutuksen tavoitteiden mukaisen riittävän kypsyysasteen. Ylioppilastutkinnon hyväksytyt suorittaminen tuottaa yleisen jatko-opintokelpoisuuden korkeakouluun.

Ylioppilastutkintoon kuuluvat kokeet järjestetään lukiokoulutusta antavissa oppilaitoksissa samanaikaisesti kaksi kertaa vuodessa (ylioppilastutkintolaki 502/2019, 4 §). Ylioppilastutkintolautakunta määrää ylioppilastutkintolain 3 §:n 4 mom. perusteella, missä vieraissa kielissä järjestetään kahden eri tason mukaiset kokeet. Ylioppilastutkintolautakunta on antanut tutkinnon suorittamista ja järjestämistä varten yleiset määräykset ja ohjeet, jotka on julkaistu lautakunnan verkkosivuilla suomeksi ja ruotsiksi. Yleisissä määräyksissä ja ohjeissa todetaan, että toisessa kotimaisessa kielessä järjestetään vaatimuudeltaan kahden eri tason mukaiset kokeet ja vieraissa kielissä järjestetään kokeet englannin, espanjan, italian, ranskan, saksan, venäjän, inarinsaamen, koltansaamen, pohjoissaamen, latinan ja portugalin kielissä. Pitkään oppimäärään perustuvat kielikokeet järjestetään englannin, espanjan, ranskan, saksan ja venäjän kielissä. Kaikissa yllä mainituissa kielissä järjestetään lyhyeen oppimäärään perustuva koe. Latinan kielessä on järjestetty yksi lyhyen oppimäärän koe syksystä 2025 alkaen. Keväällä 2025 järjestettiin viimeisen kerran erilliset lyhyen ja laajemman lyhyen oppimäärän kokeet.

Ylioppilastutkintolautakunta laatii toisen kotimaisen ja vieraan kielen kokeet (jatkossa kielikokeet) siten, että ne vastaavat Opetushallituksen antamien lukion opetussuunnitelman perusteiden (LOPS) eri oppimääriä asettamia tavoitetasoja. Kielikokeiden laadinnan perustana on eurooppalaisen viitekehysten toiminnallinen kielitaitokäsitys. Siihen sisältyy kielellinen tieto ja sen monipuolinen käyttötaito.

Ylioppilastutkinnon suorittaneet ja korkeakoulut ovat toivoneet tietoa ylioppilastutkinnon arvosanojen sijoittumisesta eurooppalaisen viitekehysten taitotasolle. Ylioppilastutkintolautakunta on valmistellut kuvausta ylioppilastutkinnon arvosanojen ja eurooppalaisen viitekehysten taitotasojen välisestä yhteydestä. Lautakunnan tavoitteena on lisätä tutkinnon arvosanojen käytettävyyttä ylioppilaiden hakeutuessa korkeakouluopintoihin tai työelämään.

Ylioppilastutkintolautakunnan näkemys toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten kokeiden arvosanoista kevään 2012 tutkinnosta alkaen on seuraava:

Kun opiskelija on suorittanut **englannin kielen A-oppimäärän** kokeen (tavoitetaso B2.1) arvosanalla magna cum laude approbatur tai sitä paremmalla arvosanalla, vastaa kielitaito todennäköisesti vähintään tasoa B2.

Kun opiskelija on suorittanut **toisen kotimaisen kielen (ruotsi/finska) A-oppimäärän** kokeen (tavoite B2.1) paitsi taito tuottaa tekstejä B1.2) arvosanalla magna cum laude approbatur tai sitä paremmalla arvosanalla, vastaa kielitaito todennäköisesti vähintään vahvaa B1-tasoa.

Kun opiskelija on suorittanut **muun vieraan kielen (espanja, ranska, saksa, venäjä) A-oppimäärän** kokeen (tavoite B1.2), arvosanalla magna cum laude approbatur tai sitä paremmalla arvosanalla, vastaa kielitaito todennäköisesti vähintään vahvaa B1-tasoa.

Kun opiskelija on suorittanut **toisen kotimaisen (ruotsi/finska) B1-oppimäärän** kokeen (tavoite B1.1), arvosanalla magna cum laude approbatur tai sitä paremmalla arvosanalla, vastaa kielitaito todennäköisesti vähintään matalaa B1-tasoa.

Kun opiskelija on suorittanut **englannin kielen B2/B3 -oppimäärän** kokeen (tavoite B1.1, paitsi taito tuottaa tekstejä A2.2), arvosanalla magna cum laude approbatur tai sitä paremmalla arvosanalla, vastaa kielitaito todennäköisesti vähintään vahvaa A2-tasoa.

Kun opiskelija on suorittanut **muun vieraan kielen B2/B3-oppimäärän** kokeen (A2.1), arvosanalla magna cum laude approbatur tai sitä paremmalla arvosanalla, vastaa kielitaito todennäköisesti vähintään matalaa A2-tasoa.

Taulukko 1: Toisen kotimaisen ja vieraan kielen kokeiden taitotaso						
Eurooppalaisen viitekehyksen taitotaso	Englanti, A-oppimäärä (tavoite B2.1)	Toinen kotimainen, A-oppimäärä (tavoite B2.1, taito tuottaa tekstejä B1.2)	Vieras kieli: espanja, ranska, saksa, venäjä, A-oppimäärä (tavoite B1.2)	Toinen kotimainen (ruotsi/finska) keskipitkä oppimäärä (tavoitetaso B1.1)	Vieras kieli, englanti, lyhyt oppimäärä (tavoitetaso B1.1)	Vieras kieli, lyhyt oppimäärä: espanja, italia, portugali, ranska, saksa, venäjä (tavoitetaso A2.2-A2.1)
B2	magna cum laude approbatur					
B1		magna cum laude approbatur	magna cum laude approbatur	magna cum laude approbatur		
A2					magna cum laude approbatur	magna cum laude approbatur
A1						

Taulukko 2: Kokeista annettavat arvosanat ja arvosanoja vastaava pistemäärät	
Kokeista annettavat arvosanat	Arvosanoja vastaavat pistemäärät ovat
laudatur	7
eximia cum laude approbatur	6
magna cum laude approbatur	5
cum laude approbatur	4

lubenter approbatur	3
approbatur	2
improbatur	0

Perustelumuistio

Toisen kotimaisen ja vieraan kielen kokeissa arvioidaan lukion opetussuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamista sekä kokelaan kypsyyttä ja valmiuksia jatko-opintoihin. Lukion opetussuunnitelman perusteissa on asetettu erilaajuisille kielten oppimäärille tavoitteelliset taitotasot. Opetussuunnitelman perusteiden liitteenä oleva kuvausasteikko on suomalainen sovellus taitotasosta, jotka esitellään eurooppalaisessa viitekehyksessä. Ylioppilastutkintolautakunta on antanut määräykset toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen kokeista. Määräysten luvussa 2 on kerrottu kunkin oppimäärän mukaiset tavoitetaitotasot, joiden mukaan ylioppilastutkinnon kokeet laaditaan.

Kielikokeissa mitataan sekä vastaanottamistaitoja (kuullun ja luetun ymmärtäminen) että viestinnällisiä tuottamistaitoja (rakenne ja sanasto sekä kirjallinen tuottaminen). Suullista tuottamista ja suullista vuorovaikutusta on mahdollista mitata ylioppilastutkinnon kielikokeissa toistaiseksi vain simuloimalla todellisia vuorovaikutustilanteita. Portugalin, latinan, inarinsaamen, koltansaamen ja pohjoissaamen kielten lyhyen oppimäärän kokeissa ei mitata kuullun ymmärtämistä.

Taina Juurakko-Paavolan ja Sauli Takalan vuonna 2013 [julkaistussa raportissa](#), ylioppilastutkinnon kielikokeiden tuloksia verrattiin lukion opetussuunnitelman perusteiden (LOPS 2003) taitotasokuvauksiin. [Verrannettavuustutkimus](#) kohdistui kevään 2012 kielikokeiden suorituksiin. Analysoitavaksi otettiin pitkä englantia, keskipitkä ruotsia, keskipitkä suomea, lyhyt ranska ja lyhyt saksa. Materiaalina oli kaikki kokelaiden käytössä ollut materiaali: kuullun ymmärtämisen vihko ja äänite sekä kirjallisen kokeen vihko. Tämän lisäksi analysoitiin tehtävien tilastolliset tarkastelut, arvosteluperusteet ja arvostelu. Ylioppilastutkinnon toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen digitaalisten kokeiden rakenteet ovat pysyneet riittävän samankaltaisina paperikokeisiin verrattuna, jotta Juurakko-Paavolan ja Takalan raportin tuloksia voidaan pitää edelleen suuntaa antavina. Raportin pohjalta tehtävänlaatijoille on muodostunut jatkuvasti ylläpidettävä käytäntö laadittujen tehtävien tasojen arviointiin. Tähän perustuen lautakunta katsoo, että riittävän luotettavasti voidaan todeta kevään 2012 tutkinnosta alkaen kokelaan, joka on toisen kotimaisen kielen kokeesta tai vieraan kielen kokeesta saavuttanut arvosanan magna cum laude approbatur, omaavan oppimäärän mukaisen tavoitteellisen taitotason mukaisen osaamisen tason taulukossa 1 kuvatulla tavalla.

Korkeakoulut päättävät valintaperusteista ja ylioppilastutkinnon kokeita käytetään korkeakoulujen päättämällä tavalla opiskelijavalinnoissa. Tutkinnon suorittaneet ylioppilaat sekä korkeakoulut ovat toivoneet tietoa ylioppilastutkinnon kielikokeesta saadun arvosanan sijoittumisesta eurooppalaisen viitekehysten taitotasolle. Tieto siitä mitä taitotasoa arvosana magna cum laude approbatur toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen eri oppimäärän kokeissa vastaa, on tarkoitettu tukemaan korkeakouluja heidän päättäessään ylioppilastutkinnon kokeiden hyödyntämisestä opiskelijavalinnoissa.

Lukion opetussuunnitelmissa määritellyt tavoitetasot vuodesta 2003 alkaen

Toisen kotimaisen kielen kokeen ja vieraan kielen kokeiden laadinnassa omaksuttiin vuoden 2003 lukion opetussuunnitelman perusteiden mukainen ja eurooppalaiseen viitekehykseen perustuva taitotasojärjestelmä vuodesta 2005 alkaen. Laadinnan yhdeksi tavoitteeksi tuli määrittää jokaiselle tehtävälle ja sen osatehtävälle taso, jolla olevan kokelaan odotetaan suoriutuvan tehtävästä hyvin. Erilaisten koulutusten ja tutkimusten perusteella voidaan todeta, että kevästä 2012 alkaen käytäntö on ollut siinä määrin vakiintunutta, että voidaan todeta toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen eri oppimäärän kokeiden vastaavan vuodesta 2012 alkaen opetussuunnitelman kyseisen oppimäärän mukaista tavoitetasoa.

Toisen kotimaisen kielen kokeessa ja vieraiden kielten kokeissa noudatetaan periaatetta, jonka mukaan on tavoitteena laatia kokeen tehtävistä noin 50 % tavoitetaitotasolle (esimerkiksi A-englanti B2.1), noin 25 %

tavoitetasoa vaativammiksi ja noin 25 % tavoitetasoa helpommiksi. Tehtävien sijoittuminen tavoitetasolle perustuu kielivaliokunnan arvioon ja saattaa vaihdella eri kielissä ja oppimäärissä.

Kielet perus- ja lukio-opetuksessa

Suomalaisessa koulujärjestelmässä A-kieli on perusopetuksessa alkava kieli. A1-kielen opetus aloitetaan perusopetuksen ensimmäisellä luokalla. Myöhemmin, usein kolmannella luokalla, alkaa A2-kieli. A-kieli voi olla toinen kotimainen kieli tai vieras kieli. A1-kieli on pakollinen, A2-kieli valinnainen. A-kieli on niin kutsuttu pitkän oppimäärän kieli.

B1-kieli on viimeistään perusopetuksen kuudennella luokalla alkava pakollinen kieli. Jos oppilas ei opiskele toista kotimaista kieltä A-kielenä, on B1-kieli suomi tai ruotsi. B1-oppimäärä on niin kutsuttu keskipitkä oppimäärä.

Niin kutsuttu lyhyt oppimäärä on perusopetuksessa vuosiluokalla 7 tai 8 aloitettu B2-oppimäärä tai lukiossa alkava B3-oppimäärä.

A = Perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkanut oppimäärä
B1, B2 = Perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkanut oppimäärä
B3 = Lukiossa alkanut oppimäärä

Perusopetuksessa A1-kieltä opiskellaan 18 vuosiviikkotuntia (Valtioneuvoston tuntijakoasetus 111/2023). Yksi vuosiviikkotunti on 38 tuntia, joten opintoja kertyy yhteensä 684 oppituntia. Lukio-opetuksessa koulutuksen järjestäjä päättää opetuksen tuntijaosta lukiolain (714/2018) ja lukioasetuksen (810/2018) perusteella. Nuorille tarkoitettussa lukiokoulutuksessa yhtä opintopistettä kohden annetaan keskimäärin 14 tuntia 15 minuuttia opetusta, eli 19 x 45 minuuttia (lukioasetus 810/2018, 11§). Vieraan kielen ja toisen kotimaisen kielen A-oppimäärässä on 6 pakollista moduulia, joista kertyy 12 opintopistettä. Valtakunnallisia valinnaisia moduuleja on kaksi (4 opintopistettä). Pakollisista moduuleista tulee täten 228 oppituntia. Ylioppilastutkinnon kokeet laaditaan pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten moduulien pohjalta. Yhteensä perusopetuksen ja lukion aikana pakollisia A1-kielen oppitunteja kertyy 912. B1-kieltä opiskellaan perusopetuksessa syksystä 2024 alkaen 7 vuosiviikkotuntia, eli yhteensä 266 oppituntia (tuntijakoasetus 111/2023). Aiemmin vuosiviikkotunteja oli 6, eli 228 oppituntia (tuntijakoasetus 793/2018). Lukiossa toisen kotimaisen B1-oppimäärässä on 5 pakollista moduulia, joista kertyy 10 opintopistettä (lukioasetus 810/2018). Valinnaisia moduuleja on 2 (4 opintopistettä). Pakollisten moduulien opintopisteet kerryttävät yhteensä 190 oppituntia. Yhteensä perusopetuksen ja lukion aikana pakollisia B1-kielen oppitunteja kertyy jatkossa 418.

B2-kieltä opiskellaan perusopetuksessa 4 vuosiviikkotuntia, eli yhteensä 152 oppituntia. Lukiossa sekä B2-että B3-oppimäärässä on 8 valinnaista moduulia (16 opintopistettä), eli 152 oppituntia oppimäärää kohden (lukioasetus 810/2018). Perusopetuksen ja lukion aikana B2-kielen oppitunteja kertyy 304.

Kielten opetuksen tavoitetasot lukion opetussuunnitelman perusteiden 2003 mukaan

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kehittyvälle kielitaidolle on määritelty seuraavat tasot vuodesta 2003 alkaen vuoden 2019 lukion opetussuunnitelman perusteisiin asti

- Toisen kotimaisen kielen sekä vieraan kielen, englannin, pitkän oppimäärän kokeiden taitotasoksi on määritelty B2.1 (kuullun ymmärtäminen ja luetun ymmärtäminen B2.1, kirjoittaminen; toinen kotimainen B1.2 ja englanti B2.1).

- Vieraan kielen pitkän oppimäärän, espanja, ranska, saksa, venäjä (kuullun ymmärtäminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) kokeiden taitotasoksi on määritelty B1.1-B1.2
- Toisen kotimaisen kielen, keskipitkän oppimäärän, ja vieraan kielen, englannin B1-oppimäärän, kokeiden taitotasoksi on määritelty B1.1. Vuoden 2003 lukion opetussuunnitelman perusteissa toisen kotimaisen kielen, keskipitkän oppimäärän, kokeen taitotasoksi kuullun ymmärtämiselle ja luetun ymmärtämiselle oli määritelty B1.2 ja kirjoittamiselle B1.1.
- Vieraan kielen, espanjan, italian, portugalin, ranskan, saksan, venäjän, lyhyen oppimäärän kokeiden taitotasoksi on (kuullun ymmärtäminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) määritelty A2.1-A2.2

Ylioppilastutkinto

Ylioppilastutkintolautakunnan yleisten määräysten ja ohjeiden luvussa 1.1 tutkinnon suorittamisesta todetaan, että ylioppilastutkinto tulee suoritetuksi, kun kokelas on suorittanut hyväksytysti tutkintoon vaadittavat kokeet sekä ylioppilastutkinnon suorittamiseen oikeuttavan tutkinnon tai koulutuksen. Tällainen tutkinto tai koulutus on lukiokoulutuksen oppimäärä tai vastaava ulkomainen koulutus, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitettu ammatillinen perustutkinto tai sitä vastaava aiempi tutkinto tai muu perusopetuksen oppimäärälle tai sitä vastaavalle aikaisemmalle oppimäärälle perustuva vähintään kaksivuotinen ammatillinen tutkinto tai sitä vastaavat opinnot sekä Ylioppilastutkintolautakunnan määräämät lisäopinnot (ylioppilastutkintolaki 502/2019, 12 § ja 5 §). Osallistumisoikeudesta kerrotaan tarkemmin yleisten määräysten ja ohjeiden luvussa 1.3. Ylioppilastutkinnon kokeet tulee suorittaa enintään kolmena peräkkäisenä tutkintokertana (ylioppilastutkintolaki 502/2019, 13 §:n 1 mom.).

Keväällä 2022 tai myöhemmin aloitettuihin tutkintoihin kuuluu vähintään viisi koetta eri tutkintoaineissa. Kokelaan on suoritettava viisi koetta, joihin sisältyy äidinkielessä ja kirjallisuudessa järjestettävä koe sekä kokelaan valinnan mukaan vähintään kolme koetta ryhmästä, johon kuuluvat matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä, vieraassa kielessä ja reaaliaineessa järjestettävä koe. Vähintään yksi tutkintoon vaadittavista kokeista tulee olla vaativamman tason koe (ylioppilastutkintolaki 502/2019, 10 §:n 3 mom.). Ylioppilastutkintoa suorittavalta kokelaalta vaadittavaan viiden kokeen yhdistelmään voi kuulua vain yksi koe samassa oppiaineessa. Kokelas voi viiden vaadittavan kokeen lisäksi suorittaa yhden tai useamman muun kokeen (ylioppilastutkintolaki 502/2019, 10 §:n 2 mom.).

Mikäli kokelas on aloittanut tutkinnon suorittamisen syksyllä 2021 tai aikaisemmin kuuluu tutkintoon vähintään neljä koetta, joista äidinkielen ja kirjallisuuden koe on kaikille pakollinen. Tutkintoon valitaan kolme muuta pakollista koetta seuraavien neljän kokeen joukosta: toisen kotimaisen kielen koe, vieraan kielen koe, matematiikan koe ja reaaliaineessa järjestettävä koe. Tutkintoon voi lisäksi sisällyttää yhden tai useamman ylimääräisen kokeen (laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta 715/2018, 1b §:n 2 mom.). Vähintään yhden tutkinnon pakollisista kokeista tulee olla vaativampi koe tai toisen kotimaisen kielen kokeena suoritettu äidinkielen ja kirjallisuuden koe. Ylioppilastutkintoon voi kuulua vain yksi koe samassa oppiaineessa (laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä 672/2005, 6 §).

Arvosanan muodostuminen

Lautakunta laatii ylioppilastutkinnon kokeiden tehtävät nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvien kyseisen oppiaineen pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen oppimäärien mukaan (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, valtioneuvoston asetus ylioppilastutkinnosta 612/2019, 5 §). Kevästä 2023 kevääseen 2025 asti toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen kokeiden tehtävät laaditaan siten, että otetaan huomioon sekä vuoden 2015 että 2019 lukion opetussuunnitelmien perusteet.

Kokeissa on oppiainerajat ylittäviä tehtäviä (asetus ylioppilastutkinnosta 612/2019, 5 §). Kevään 2023 tutkinnosta lähtien oppiainerajat ylittävät tehtävät voivat perustua lukion opetussuunnitelmien perusteissa

(2019) kuvattuun laaja-alaiseen osaamiseen. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet otetaan huomioon oppiaineelle soveltuvalla tavalla. Kokelailta ei edellytetä vastauksissa toisen oppiaineen yksityiskohtaisia tietoja tai taitoja, vaan kokelas vastaa tehtäviin pääsääntöisesti annetun aineiston perusteella.

Ylioppilastutkinnon kokeiden arvosanat muodostuvat kriteeriperustaisen koevastausten arvostelun ja suhteellisen arvosanojen määrittämisen kautta. Ylioppilaskoevastaukset arvostellaan pääsääntöisesti kahdessa vaiheessa (ylioppilastutkintolaki 502/2019, 18 §). Molemmissa vaiheissa sovelletaan kriteeriperusteista arvostelua, eli annetaan pisteitä koevastauksista yhteisten arvosteluperusteiden mukaisesti. Joissakin kokeissa on tehtäviä, jotka arvostellaan automaattisesti (monivalintatehtävät) tai keskitetysti lautakunnan kriteereiden ja tilastollisen analyysin perusteella.

Kriteeriperustaisen arvostelun ensimmäisessä vaiheessa koesuorituksen arvostelee alustavasti oman oppilaitoksen opettaja. Arvostelussa opettaja hyödyntää ylioppilastutkinnon määräyksiä ja lautakunnan verkkosivuilla julkaistuja alustavia koekohtaisia hyvän vastauksen piirteitä, jotka ainejaokset ovat laatineet hyvissä ajoin ennen koepäivää, jolloin käytettävissä ei ole kokelaiden vastauksia.

Ylioppilastutkintolautakunta arvostelee lopullisesti kaikki suoritukset. Sensorit antavat pisteitä lautakunnan ja kunkin ainejaoksen sensorikokouksessa yhteisesti päätettyjen arvostelukriteerien mukaisesti. Ylioppilastutkintolautakunta julkaisee lopulliset hyvän vastauksen piirteet lopullisen arvostelun jälkeen verkkosivuillaan. Niistä ilmenevät sensorikokouksen tekemät lopullisen arvostelun linjaukset. Tieto siitä, miten arvosteluperusteita on sovellettu kokelaan koesuoritukseen, muodostuu kokelaan koesuorituksesta saamista pisteistä, lopullisista hyvän vastauksen piirteistä ja lautakunnan määräyksissä ja ohjeissa annetuista arvostelua koskevista määräyksistä.

Kun Ylioppilastutkintoautakunnan yleiskokous on hyväksynyt arvosanarajat, muokataan vielä yksittäisten kokelaiden arvosanoja puoltolauseiden hyvityskäsittelyssä, esimerkiksi kokeessa tapahtuneen häiriötilanteen tai kokelaan sairauden takia. Sairaus tai vamma, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus tai erityisen vaikea elämäntilanne voidaan ottaa arvostelussa huomioon, jos kokelas on saamassa kokeesta hylätyn arvosanan. Pistemäärää korotetaan lautakunnan koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottamista ylioppilastutkinnossa koskevien määräysten ja ohjeiden luvun 6 mukaisesti. Tämän jälkeen ylioppilaskoetulokset julkistetaan lukioille, jotka tarkastavat tulokset. Jos jokin lautakunnan ilmoittama koetulos vaikuttaa virheelliseltä, rehtori tai asianomaisen aineen opettaja voi esittää lautakunnalle pyynnön selvittää tilanne. Tulosten julkaisemisen yhteydessä arvostellut koesuoritukset annetaan myös kokelaiden, alle 18-vuotiaan kokelaan huoltajien ja arvosteluun osallistuneiden opettajien nähtäväksi.

Kokelaan koesuoritukset ovat salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999, 24 §:n 1 mom. kohta 30). Koesuorituksia on käsiteltävä lukiossa siten, etteivät ne millään tavoin voi vahingoittaa tai joutua muiden kuin asianomaisen opettajan ja rehtorin käsiin.

Mikäli kokelas tai alle 18-vuotiaan kokelaan huoltaja kokee, että arvostelu on toteutettu virheellisesti, saa lautakunnalta vaatia oikaisua. Hakemus on maksullinen. Jos arvosana oikaisuvaatimuksen tuloksena muuttuu, palautetun ylioppilastutkintotodistuksen tai muun todistuksen tilalle annetaan uusi todistus ja maksu palautetaan. Maksu palautetaan myös, jos pistemäärä muuttuu.

Suhteellinen arvosanojen määrittäminen ja SYK-menetelmä

Lautakunta päättää arvosanojen pisterajat kullakin tutkintokerralla erikseen, kun arvostelutyö on saatu päätökseen. Arvosanojen pisterajat määritetään varsinaisten kokelaiden saamien pisteiden perusteella.

Varsinaisia kokelaita ovat kokeeseen ensimmäistä kertaa osallistuvat, jotka suorittavat ylioppilastutkintoa lukion oppimäärän perusteella. Siten esimerkiksi uusijoiden lukumäärä ja heidän saamansa pisteet eivät vaikuta arvosanojen pisterajoihin. Lautakunnan valiokunnat määrittävät arvosanojen pisterajat aktuaarin tekemän laskentatyön perusteella. Lopullisesti pisterajat päättää Ylioppilastutkintolautakunnan yleiskokous.

Pisterajojen määrittelyssä käytetään standardoitujen yhteispisteiden keskiarvo (SYK) –menetelmää niissä aineissa, joiden pistejakauma sen sallii. Kokeissa, joissa osallistujamäärä on pieni tai jakauma hyvin vino käytetään kriteeriperusteista arvosanojen määrittämistä. Näissäkin tapauksissa tilastollisia tarkasteluja voidaan käyttää tukena pisterajojen määrittämisessä, mutta ne eivät suoraan perustu niihin. [Lue lisää arvosanojen muodostumisesta ja SYK-menetelmästä lautakunnan verkkosivuilta.](#)

Liitteet

Toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen kokeiden määräykset:

<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-toimeenpano/maaraykset-ja-ohjeet/koekohtaiset-maaraykset-ja-ohjeet/toisen-kotimaisen>

Ylioppilastutkintolautakunnan yleiset määräykset ja ohjeet:

<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-toimeenpano/maaraykset-ja-ohjeet/yleiset-maaraykset-ja-ohjeet>

Lukion opetussuunnitelmien perusteet: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/lukion-opetussuunnitelmien-perusteet>

Lukiokoulutuksesta yleensä englanniksi OPH:n sivuilla: <https://www.oph.fi/en/education-and-qualifications/what-general-upper-secondary-education>

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019 nuorten lukiokoulutusta varten englanniksi

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/LOPS2019%20English%20translation%202024%20final_0.pdf

Eurooppalaisen viitekehyksen taitotasokuvaukset, joista sivuilla on virallinen käännös usealle kielelle:

Common European Framework of Reference for Languages (CEFR)

<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/table-1-cefr-3.3-common-reference-levels-global-scale>

Suomeksi: [27700 Eurooppalainen](#)

Ruotsiksi: [den globala skalan.id](#)